

Charlotte Weitze: *Griskhed*

Teksten er fra novellesamlingen *Mørkets egne* fra 2005.

- 5 Det tog næsten to uger at rydde op i mormor og morfars hus. Huset ligger langt ude i ørkenen. Morfar døde for et år siden og mormor i sidste måned. Det var pigen og hendes tante, der skulle arve.
- De gamle bøger blev sorteret, gulvtæppet skåret af stuegulvet og skuret tømt for redskaber, men for det meste sad pigen i hængesofaen på verandaen¹ og stirrede ud over ørkenen.
- 10 Tante kom ud med ting og spurgte, om hun ville have det ene eller det andet. Pigen rystede på hovedet. Det var som om, tante allerede for mange år siden havde besluttet, hvad hun ville arve, selvom hun sagde:
- Du skal altså tage noget, du vil fortryde det en dag. Det er sjovt at have noget fra sine bedsteforældre. Har du en kommode? Kan du bruge nogle duge?
- 15 Pigen trak på skuldrene. Hun havde bestemt sig for ikke at eje mere end det, der kunne være i en stor kuffert. Så var det også lettere at rejse, hvis man fik lyst.
- Du må sige til, hvis der er noget, du ville have haft.
- Tante havde allerede pakket sine kasser og skrevet på dem med en tusch.
- Løsriv dig dog, sagde pigen.
- 20 - Du dagdrømmer, sagde tante.
- Resten af tiden gik de rundt uden at tale sammen. De kunne ikke engang give hinanden et knus, da de låste døren for sidste gang. Det var som om, at deres arme var for slappe. Ørkensandet støver hvidgult, stenbjergene flimrer² langt borte og himmelen er bleg. Bilen snurrer hen ad den lange, lige vej. Pigen og tante har kørt i et par timer, men det er alligevel, som om de står stille.
- 25 Pigen læner sig tilbage og lukker øjnene. Det gør ondt inden i hende. Hun ønsker, at bilen ikke har noget tag, så hun kan være ude i den brændende sol, hvor alting bliver til hvide skygger. Hun ønsker, at bilen aldrig når frem, så hun kan være her i ørkenen, hvor intet har en ende. Tante sukker irriteret, tænder en cigaret og træder hårdere på speederen. Der lugter brændt i bilen.
- 30 Bagagerummet og bagsædet er fyldt med mormor og morfars ting. Porcelænsfigurer rullet ind i gamle plaider³, broderede puder, et tæppe og et kukur⁴, der stikker fuglen ud hver time. Der er kurve med bøger, raslende køkkensager og fælmede malerier. Tante har mormors perlekæde på og en af hendes bluser.
- Tante har altid boet alene, hun har ikke nogen børn. Engang havde hun en ven, men han døde for nogle år siden. Hun har også arvet hans ting.
- 35 Tante tog sig meget af mormor og morfar. Hun kørte derud hver weekend og medbragte mad, så de havde til hele ugen. Tante skurede og skrubbete, så der var fint, selvom mormor gik og spildte, og morfar næsten var blind. Pigen kom så tit hun kunne for skolen. Så var alle glade. Tante lavede mad, tog opvasken og pigen skulle ikke andet end at hygge sig med mormor og morfar. Hun trak dem ud på lange gåture. Engang faldt mormor om med hedeslag, en anden gang måtte tante lægge en forbindelse om morfars fod, da de kom hjem, fordi den var fyldt med vabler.
- 40 - Vi er jo ikke helt unge længere, sagde bedsteforældrene.
- Det går da fint, sagde pigen.
- Tante smilede, når pigen kom. Og når hun tog af sted.
- 45 - Det betyder meget for dem, at du kommer, sagde tante.

¹ verandaen: en udbygning på et hus, som har adgang fra et af husets rum, ofte overdækket og med nedgang til en have eller en gårdsplads.

² flimrer: lyser på en sitrende og urolig måde.

³ plaider: tykke, uldne tæpper.

⁴ kukur: vægur med en lille indbygget mekanisk fugl, der viser sig og frembringer kukkelyde, når uret slår.

Pigen skubber sig frem i sædet.
- Skal vi ikke blive her, siger hun, - vi kunne køre væk fra vejen, tænde et bål og overnatte.
- Nej, siger tante og kniber læberne sammen, - vi skal hjem med tingene. De har ikke godt af at ligge her i bilen og skramle.
50 - Så sæt mig af, siger pigen.
Tante speeder op og tænder en cigaret mere. Pigen stikker en arm ud af vinduet. Solen stikker, så hun får røde prikker på huden, Det er som om, ørkenen kan bryde i brand hvert øjeblik. Tante burde ikke ryge. Pigen er tørstig men drikker ikke.
- Jeg hader denne her vej, siger tante, er du klar over, hvor mange gange jeg har kørt frem og
55 tilbage. Det er dyrt i benzin, priserne er steget og steget de sidste par år.
Pigen læner sig tilbage og smiler. Hun tænker, at sådan er døden vel. En lang lige vej gennem et solflimrende landskab. Morfar fortalte engang om de kaktusser, der vokser i ørkenen og sommetider stikker i brand. I gamle dage mente man, at det var Gud, der viste sig, når han blev vred. Men nu har man fundet ud af, at der er en slags olie inden i planten, som kan tænde af sig selv, hvis den bliver meget varm.
60 Der var en høj kaktus foran mormor og morfars hus. Da pigen var lille, fik hun lov til at lege alene omkring huset, men hun måtte ikke gå længere væk end til kaktussen.
- Man kan blive væk i ørkenens hvide tomhed, sagde mormor.
Men hvorfor skulle hun løbe bort fra huset, når mormor og morfar var derinde? Pigen fik knus af dem, de bedste hun nogensinde havde fået.
65 Det var også mormor og morfar, der fortalte pigen om de hvide skygger. Tante gik ud i køkkenet, hun kunne ikke holde ud at høre på sådan nogle historier om død og ulykke. Pigen lavede ansigter af tante, satte sig mellem mormor og morfar i hængesofaen og trykkede sine hænder ind i deres.
Det gamle hus lugtede af harpiks⁵ og burde repareres, fordi træet blev sprødt i solen. De gamle pegede ud over den flimrende ørken og spurgte hviskende, om pigen kunne se de hvide skygger.
70 Hun stirrede men så ingenting.
- Folk bliver til hvide skygger i ørkenen, når de dør. De hvide skygger lever helt ude ved stenbjergene. Man skal lade dem være i fred, aldrig opsøge dem, ellers finder de ikke ro.
Mormor og morfar pegede og pegede. Men pigen kunne kun se bedsteforældrenes hvide arme og ansigter. Morfars blege overkrop gennem undertrøjen. Mormors lysende ankler, der stak frem under kjolen.
75 - Men I skal ikke dø, sagde pigen.
- Jo, sagde de, vi er ved at blive trætte.
Da morfar ikke længere kunne se og kun bad om at få fred, og mormor lå i sengen uden at kunne huske, ringede tante til pigen og sagde, at hun skulle komme. Det var tid til at sige farvel.
80 Pigen kom, smækkede døren op til soveværelset og råbte ind i bedsteforældrenes ører:
- I skal ikke gå fra mig. Hvis I forsvinder, kommer jeg og henter Jer. Bare vent!
Mormor plirrede⁶ med øjnene og jamrede svagt.
- Har I forstået, råbte pigen.
85 Der løb en lille smule blod ud af morfars mund.
- Lad dem nu være, sagde tante, som måtte sidde endnu en nat ved deres seng og våge⁷, til hun blev grå i hovedet. Når tante forsvandt et øjeblik for at gå på toilettet eller hente et glas vand, satte pigen sig på deres seng med et spil kort og spurgte, hvem der ville give.
Bilen hoster, tanken er tom. Tante hamrer hænderne ned i rattet:
90 - Jeg plejer at kunne køre frem og tilbage på én tank.
Hun tænder en cigaret.
- Det er vel alle møblerne, siger pigen.

⁵ harpiks: gulligt stof, som udskilles fra fx fyrretræer.

⁶ plirrede: lukkede og åbnede øjnene hurtigt gentagne gange.

⁷ våge: holde øje med.

Tante hvæser⁸.
95 Så bliver vi nødt til at overnatte herude, tænker pigen, det er omsonst⁹ at vente, til der kommer en bil forbi. Hun har aldrig set andre biler på denne vej. Når tante faldet i søvn, vil hun liste væk. Hun vil gå til stenbjergene, hvor de hvide skygger bor og finde morfar med den blå hat og mormor i den lange nederdel. Hun vil hente dem tilbage.
Tante stiger ud, åbner bagagerummet og leder efter reservedunken. Hun må tage en masse ting ud af bilen og sveder i varmen. Tante finder dunken, men der er ikke mere benzin i.
100 Hvorfor bliver alting også væk, råber hun og sparker til kukuret, - vi skal ud og skubbe. Pigen sætter sig hen på førersædet. Tante tænder den ene cigaret med den anden og går om bagved for at skubbe, Pigen prøver at styre. Fra toppen af en bakke ser de ned i en dal. Der ligger en benzintank, de ruller derned, den hedder »Ensomme kaktus« og er en selvbetjeningstank.
- Jeg køber ikke benzin her, siger tante, - det gør jeg altså ikke. Det har din mormor og morfar
105 aldrig gjort. Det er dobbelt pris, og de røver os. Jeg skal jo også betale arveafgift¹⁰. Jeg finder mig ikke i det.
Tante tager dunken under armen.
- Du kan bare ligge her og slænge¹¹ dig imens.
- Går du? siger pigen.
110 - Hvorfor skulle jeg ikke gå, synes du, at jeg er gammel?
Tante stamper¹² i jorden, tænder en cigaret, og vender sig om. Pigen rækker en hånd ud, men tante fanger den ikke. Ikke engang i et kort sekund.
En tåre løber ned ad pigens kind, mens tante forsvinder over bakken. Hun har siddet lidt, da hun får øje på tantes pung i forruden. Pigen åbner pungen og finder tantes kreditkort. Hun åbner
115 bildøren, rejser sig og strækker kroppen. Så stikker hun kortet i standeren, trykker på start, og lader tallene rulle. Hun lægger sig hen over sæderne og drømmer sig ud i det hvide landskab, der flimrer omkring hende. Hun går gennem ørkenen, når til stenbjergene og trykker mormor og morfar ind til sig.
120 Pigen vågner, da bilen begynder at vugge. Det er blevet mørkt, men luften er stadig brændende. Rundt om hende skvulper¹³ et hav, der lyser regnbuefarvet i stjerneskaeret, Hun har ondt i hovedet af benzindampene. Kreditkortet sidder stadig i automaten, der tæller opad.
Hun springer ud i benzinen og vader hen til vejen. Hun krydser den og træder ud i ørkenen, der hviler under sin himmel. Sandet kildrer mellem tæerne. Pigen standser et øjeblik og ser tilbage,
125 inden hun sætter kurs mod stenbjergene. Tante kommer gående ned mod tanken.

⁸ hvæser: frembringer en hææs, hvislende lyd som tegn på aggressivitet, normalt hvæser katte, gæs, slanger og andre dyr.

⁹ omsonst: nytteløst, forgæves.

¹⁰ arveafgift: afgift til staten, som man skal betale, når man arver noget.

¹¹ slænge: ligge på en afslappet måde.

¹² stamper: tramper hårdt.

¹³ skvulper: vugger og gynger (ofte om vand).